

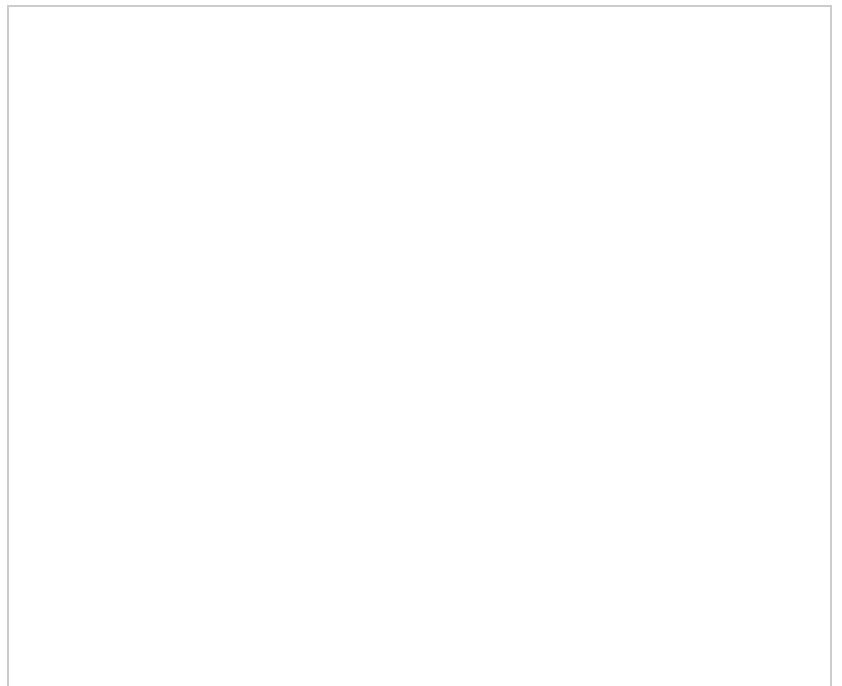

Karhun ja suden välinen rauhaisa rinnakkaiselo on harvinaista. Kuhmossa sellainenkin voi tapahtua.

Yö kontion, suden ja korppien seurassa Kuhmon erämaassa

1.8.2021 20.52

Kontio, otso, mesikämmen, metsän kuningas ja myyttinen kalevalainen korpien jumalhahmo, jonka nimeä ei saanut turhaan lausua, tai sai vastata seuraamuksista. Lempinimien sisältävää voimaa on meillä käytetty varsinkin jäänmurtajien nimissä. Harva meistä on kuitenkaan nähnyt karhua, tai muitakaan kotimaisia suurpetoja vapaana luonnossa. En minäkään vielä viime viikolla, mutta nyt siihen tarjoutui mahdollisuus. Se oli oikeastaan pandemian ja suuren kotimaanmatkailun huippuvuoden ansiota.

TEKSTI: Petri Kosonen, KUVAT: Päivi Arvonen

Varmimmin karhun, suden tai ahman tapaa Kainuussa itärajan tuntumassa, mutta tuskin sielläkään sattumalta. Siksi luontokuvaajia ja luonnon kokijoita varten järjestetään erityisiä suurpetosafareita, joita varten kuvaus- ja tarkkailukoujuja on siroteltu pitkin suon reunaa tai metsälammen rantaa, minne petoja houkutellessaan ruokinnalla.

Lassi Rautiainen aloitti järjestelmällisen luontokuvauksen yli 40 vuotta sitten ja vuosikymmen myöhemmin hän perusti Kuhmoon maan ensimmäisen suurpetosafariyrityksen.

uvaamassa kävi ammattiluontokuvaaja ympäri maailmaa. Sitten tuli digiaika, ja jätti monet heistä työttömäksi. Myöhemmin konsepti toimi niin, että paikan tuntevat ammattikuvaajat järjestävät kuvausmatkoja amatöörikuvaajille. Tulijoita riitti, koska sana kiiri. Sitten iski COVID-19 ja rajat sulkeutuivat.

Rautiaisen ja hänen poikansa **Samin** omistaman safariyrityksen Wildlife Safari Finlandin kuvaus- ja katselukoujut on sijoitettu itärajan pintaan. Tämänkin vuoksi niissä tuntee olevansa karhun kainalossa.

Karhut lymyilevät rajantakaisissa erämaissa, mistä ne houkutellessaan ruokintapaikoille koiranruualla, perkuujätteillä ja joskus eläimen raadolla.

Tätä eivät kaikki paikalliset katso hyvällä, vaikka Kuhmo ei olekaan poronhoitoaluetta. Varsinkin metsästyksen harrastajat syyttävät safarien järjestäjiä petojen totuttamisesta ihmisiin. Sudet kokevat metsästyskoirat kilpailijoiksi, joista on päästävää eroon.

Metsästystä itsekin koirien kanssa harrastava Sami Rautiainen ei tätä niele. Hänen mukaansa koirien turvallisuus on lähinnä niiden omistajien kädessä. Susi on erittäin ihmisarka otus ja välttää ihmisasutusta viimeiseen asti. Kuikan kämpältä mistä kuvauskojuille lähdetään yöksi, ei petoja tiedetä vierailleen, vaikka myös tämä entinen Metsähallituksen kämpä on lähinnä kuvauskojuja oleva rakennusryhmä.

Noin kymmenen kilometrin päässä Kuikan kämpältä sijaitsevat kuvauskoujut ovat askeettisia. Lattialla on solumuovia, joten jalkineet riisutaan eteisessä, missä on myös kuivakäymälä. Koju on kalustettu muovituoleilla ja sen koosta riippuen joko lavereilla tai pelkillä retkipatjoilla. Niillä ei nukuta kovin mukavasti, mutta nukkumaanhan tänne ei tullakaan. Kesällä, auringon paistaessa kojussa voi olla kuuma, mutta yöllä untuvamakuupussi ei ole liikaa. Hyttysiä, paarmoja ja muita öttiäisiä on nyt keskikesälläkin yllättävän vähän.

Karhujen kuvauskausi alkaa keväällä, kun kontiot heräilevät talviuniltaan ja päättyy lokakuussa, kun ne vetäytyvät takaisin talviunilleen. Rautiaisten perheyrittys toimii myös talvella, jolloin hangella liikkuu ahmojen ja susien lisäksi maa- ja merikotkia.

inoastaan tuoretta lihaa suosiva ilves jättää haaskat ja perkuujätteet väliin, sillä sille kelpaa vain lämmin itse saalistettu liha.

Heinäkuussa kuvauskoujun katon alla kirsкуvat siellä pesivät pääskyset. Kun petojen noutopöytä on katettu kytkiselle tulivat lokit, sitten korpit ja varikset istumaan keloutuneisiin puihin.

itchcockmaisesti kokoontuvat linnut ikään kuin enteilivät jotain. Kuvaajat puhuvat kuiskaten ja kiinnittelevät raskailla 300-600 millin linssillä varustettuja kameranrunkojaan koujun kuvausaukoissa oleviin "kuulapäihin".

Suon takana, metsän reunassa näkyy liikettä. Oliko se karhu vai vain kivi tai kuiva puska, jota olen jo useasti kiikaroinut.

Ensimmäisen yön saldo jää vaatimattomaksi, mikä on järjestäjien mukaan harvinaista, mutta aina mahdollista. Villieläinten liikkeistä ei voi antaa takuuta, mutta alkukesän kiima-aikaa lukuun ottamatta karhuttomia öitä ei koujuilla yleensä ole. Helteet vaikuttavat eläinten liikkumiseen ja marja-aikaan mesikämmenille maistuvat myös mustikat ja lakat.

Seuraavana yönä suolammen rannalla olevilla koujuilla on sen sijaan enemmänkin liikennettä.

Ensimmäisenä ilmestyvät korpit metsäbuffetin kelopuihin odottamaan ateriaa.

Susi eli harmaasusi voi nimestään huolimatta olla väritykseltään hyvinkin vaalea, kuten kuvan nuori susi.

Karhu peilautuu erämaalammen tyveneeseen pintaan.

Kuten kaikki tiedämme, karhuemo on ihmiselle vaarallinen yleensä vain jos se tuntee pentunsa uhatuiksi.

Pitopöydän jakavien susien takia ne eivät tuo Kuhmossa pikkunalleja ruokintapaikalle, joten kojukuvaus on turvallista. On kuitenkin harvinaisen selvää, että kiikkerä kuvauskoju olisi hetkessä päreinä yli kaksisataakiloisien uroskarhun käsittelyssä.

Selvää on myös, että ne tietävät kuvaajien olevan kokuissa. Siksi metsän kuninkaan noustessa pienen lammen takana takajaloilleen mieleen nousee pelonsekainen kunnioitus.

Kontio nojaa keloutuneeseen puunrunkoon ja sen kuva heijastuu lammen pintaan. Otso murisee jotain tyytyväisenä löytäessään ilmeisesti jotain runkoon hierottua herkkua.

Pian jolkuttelee paikalle susi. Se kiertele ensin makuulle asettuneen karhun ympärillä ja asettuu sitten sekini makuulle, ehkä metrin päähän karhusta.

Pedot huilailevat sulassa sovussa. Vastaava suden ja karhun rauhallinen rinnakkaiselo on muualla Euroopassa äärimmäisen harvinaista.

Mutta kesyjä nämä pedot eivät ole. Se on varmaa. Pian kuvaan ilmestyy toinen susi, joka vain käväisee lammen rannassa, sitten se nappaa jostain lokeilta säästyneen lohen pään ja häipyy. Kohta ensimmäinen susikin lähtee liikkeelle. Se ottaa pari tanssiaskelta ja saa yläpuolella kaartelevat korvit kohoamaan raakkuen korkeammalle. Sitten se jolkuttelee syvemmälle suolle.

Auringon laskettua usva hiipii lammelle kesäyön hämärässä. Karhu käy vielä kierroksellaan ja susi jolkuttaa ohi. Aamuyön jatkoille tulee pikaisesti näyttäytymään bonuksena vielä Ahma. Se laukkaa kuin hidastettuna turkki hulmuten pitkin suolammen rantaa ja häviää usvaan kuin aave.

Kuikan kämpällä odottaa runsas aamiainen. Myöhemmin pulahdus metsäjärveen ja lempeät lölyt itse lämmitetyssä saunassa. Valvotun yönkin jälkeen elämä tuntuu edelleen hyvältä.

Kolme neljästä maamme suurpedosta näyttäytyi yhden yön aikana. Runsaampaan petogalleriaan olen törmännyt ainoastaan Masai Maran kansallispuistossa Keniassa. Ei ihme, että 70-85 prosenttia safarien osanottajista on normaalioloissa ulkomaalaisia. Halpa harrastus suurpetokuvaaminen ei ole, mutta tulijoita riittää kauempaakin. Kuhmo on suurpetosafarien pääkaupunki.

- Jokainen ilta ja yö kojussa on erilainen ja yllätyksellinen. Haluan tuoda suurpetoelämyksen luontoa kuvaavien lisäksi myös niille, jotka haluavat vain aistia erämaamaiseman kauneutta ja kohdata suurpedon villissä luonnossa turvallisesti, sanoo suurpetosafareita Kuhmossa Wildlife Safaris Finlandin kanssa järjestävä ammattiluontokuvaaja **Päivi Arvonen**.

Hyvä tietää

ennen matkaa:

o Kuikan kämpä eli "base camp", mistä kuvauskojuille lähdetään sijaitsee 57 km Kuhmon keskustasta. Siksi oma kulkuneuvo on tarpeen. Jos sitä ei ole, lisämaksusta voidaan järjestää myös kuljetus Kuhmosta.

o Koska kuvauskojut sijaitsevat rajavyöhykkeellä, asiakas joutuu etukäteen ilmoittamaan syntymäaikansa, kansalaisuutensa ja kotiosoitteensa, jotta yritys voi hakea asiaankuuluvan luvan sinne menoa varten.

www.wildfinland.org

#wildlifesafarisfinland

Instagram: @wildlife_safaris_finland,

Facebook: Wildlife Finland

#paivinkarhusafarit

@paivi-arvonen

Ahma on kuvaus- ja katselukojuilla karhuja ja susia harvinaisempi vieras.

